

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Εμπορίου την 30η Νοεμβρίου 1995 και ώρα 10:15, με την εξής σύνθεση :

Πρόεδρος: Ιωάννης Γ. Σχινάς

Μέλη: Νικόλαος Σακελλαρόπουλος,
Βλάσιος Ασημακόπουλος,
Χαρίλαος Χάρακας,
Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος,
Γεώργιος Τριανταφυλλάκης, αναπληρωματικό μέλος, κωλυμένου του
τακτικού μέλους κ. Λεωνίδα Νικολούζου,
Δημήτριος Τζουγανάτος,
Ιωάννης Κατσουλάκος (εισηγητής).

Γραμματέας: Απόστολος Ντάφλος.

Τα λοιπά τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη δεν παρευρέθησαν λόγω κωλύματος.

Θέμα της συνεδρίασεως ήταν ο έλεγχος της συγκέντρωσης μεταξύ των εταιριών **ETHYL CORPORATION και TEXACO INC.**, η οποία γνωστοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/1977 στην Επιτροπή Ανταγωνισμού στις 6.10.1995

Κατά την συζήτηση παρέστησαν και οι δύο προαναφερθείσες εταιρίες δια του πληρεξουσίου τους δικηγόρου, κ. Κωνσταντίνου Βουτεράκου.

Στην αρχή της συζήτησης το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε την έγγραφη εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού επί της υποθέσεως και πρότεινε την έγκριση της συγκέντρωσης. Στην συνέχεια έλαβε τον λόγο ο πληρεξούσιος δικηγόρος των δύο εταιριών που συμμετέχουν στην συγκέντρωση, ο οποίος ανέπτυξε τις απόψεις του και παρέσχε πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής, για να ζητήσει στο τέλος την έγκριση της συγκέντρωσης.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε Διάσκεψη την 14η Δεκεμβρίου 1995 και ώρα 12:00 στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Εμπορίου, κατά την οποία, αφού έλαβε υπ' όψη της τα στοιχεία του φακέλλου, την Εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τις απόψεις που διετύπωσαν, εγγράφως και προφορικά, τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη συζήτηση της υποθέσεως την 30.11.95,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ :

I. Την 22αν Σεπτεμβρίου 1995 υπεγράφη σύμβαση αγοραπωλησίας μεταξύ των εταιριών ETHYL CORPORATION (“ETHYL”) και TEXACO INC. (“TEXACO”) με αντικείμενο την απόκτηση από την πρώτη των εγκαταστάσεων και των τμημάτων βελτιωτικών λιπαντικών της εταιρίας TEXACO INC.

Η εταιρία TEXACO INC., (με έδρα την πολιτεία Delaware, των Η.Π.Α.) αποτελεί κάθετα οργανωμένη επιχείρηση και έχει κυρίως ως αντικείμενο την εκμετάλλευση σε παγκόσμιο επίπεδο, την παραγωγή, την μεταφορά, την διύλιση και την πώληση αργού πετρελαίου, φυσικού αερίου, και άλλων πετρελαιοειδών προϊόντων. Η εταιρία κατέχει περίπου το 30% του μεριδίου αγοράς των βελτιωτικών “VI” στην Ελλάδα ενώ στα πακέτα “DI” κατέχει το 3%.

Στον όμιλο εταιριών της TEXACO ανήκει και η ΤΕΞΑΚΟ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΩΝ η οποία ιδρύθηκε το 1990 στην Αθήνα, και ασχολείται με το χονδρικό εμπόριο πετρελαιοειδών, λιπαντικών και υγραερίων και τις εξαγωγές λιπαντικών στην Αίγυπτο, την Κύπρο και τη Βουλγαρία.

Η αγοράστρια εταιρία ETHYL CORPORATION (ιδρύθηκε και λειτουργεί στην πολιτεία Virginia των Η.Π.Α.) έχει ως αντικείμενο την ανάπτυξη, κατασκευή και ανάμιξη υψηλής απόδοσης βελτιωτικών λιπαντικών, τα οποία πωλούνται, ανά τον κόσμο, σε διυλιστήρια και μεταπράτες οι οποίοι διακινούν πετρελαιοειδή προϊόντα για χρήση στις μεταφορές καθώς και σε βιομηχανικό εξοπλισμό. Η εταιρία αυτή δεν κατέχει μερίδιο στην αγορά των βελτιωτικών “VI”, στην Ελλάδα, ενώ στα “DI” το 1994 κατείχε το 4%. Επίσης δεν διατηρεί στη χώρα θυγατρική εταιρία ή υποκατάστημα.

Στην εν λόγω σύμβαση η εξαγορασθείσα εταιρία TEXACO INC., ενεργεί για λογαριασμό της αλλά και για λογαριασμό των θυγατρικών εταιριών ή τμημάτων της: TEXACO BELGIUM N.V. (Βέλγιο), TEXACO PETROLEUM N.V. (Βέλγιο), TEXACO OVERSEAS HOLDING INC. (Delaware, ΗΠΑ), TEXACO ADDITIVE COMPANY (Delaware, ΗΠΑ) και TEXACO CARIBBEAN INC. (Delaware, ΗΠΑ). Οι αναφερθείσες εταιρίες συγκροτούν το τμήμα βελτιωτικών λιπαντικών της TEXACO, το οποίο ασχολείται με την παραγωγή και πώληση, σε **παγκόσμιο επίπεδο**, των βελτιωτικών λιπαντικών του ομίλου TEXACO.

II. Την εν λόγω σύμβαση πλαισίωσαν τρεις παρεπόμενες συμβάσεις σχετικά α) με την ανάπτυξη και προμήθεια βελτιωτικών λιπαντικών β) την αγορά και πώληση βασικού λαδιού και γ) την παροχή υπηρεσιών έρευνας και τεχνικής υποστήριξης οι οποίες θα τεθούν σε εφαρμογή μετά το πέρας των διαδικασιών αγοραπωλησίας.

Οι ανωτέρω συμβάσεις γνωστοποιήθηκαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την 6ην Οκτωβρίου 1995 σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/77.

III. Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγρ. 2, εδάφ. β, ν.703/1977 όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μίας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων.

Η εξαγορά επομένως από την εταιρία ETHYL CORPORATION του τμήματος βελτιωτικών λιπαντικών της TEXACO, αποτελεί συγκέντρωση υπό την έννοια του άρθρου 4, παρ. 2 του ν. 703/77 και επομένως υπόκειται στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου αυτού.

IV. Η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ. 1 του ν.703/77, όπως ισχύει, δεδομένου ότι καλύπτεται η μία τουλάχιστον από τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος και συγκεκριμένα:

Το μερίδιο αγοράς των προϊόντων που αφορά η συγκέντρωση και συγκεκριμένα των “VI βελτιωτικών” λιπαντικών, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4στ, αντιπροσωπεύει στην εθνική αγορά ποσοστό μεγαλύτερο του 25% του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θεωρούνται ομοειδή από τον καταναλωτή λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής και της χρήσης για την οποία προορίζονται.

Επομένως, οι επιχειρήσεις είχαν υποχρέωση προηγούμενης γνωστοποίησης της συγκέντρωσής τους στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, πράγμα που έπραξαν.

V. Σύμφωνα με το άρθρο 4γ παρ. 1 του ν.703/77, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων τμήμα της ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Από πλευράς ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές όπως αυτές οριοθετήθηκαν και συμπεριέλαβαν τα βελτιωτικά λιπαντικά τύπου “VI” και “DI” και ειδικότερα όσον αφορά το κατά πόσο αυτή η συγκέντρωση μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά με την δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Τόσο η TEXACO όσο και η ETHYL δεν διαθέτουν στην Ελλάδα μονάδες οι οποίες να δραστηριοποιούνται στον τομέα της παραγωγής και πώλησης βελτιωτικών λιπαντικών. Οι μοναδικές ευρωπαϊκές μονάδες των μερών που επηρεάζονται βρίσκονται στο Βέλγιο.

Με την εξαγορά η Ethyl αποκτά το τμήμα βελτιωτικών λιπαντικών της TEXACO, ενώ η TEXACO παύει πλέον να δραστηριοποιείται στο χώρο αυτό.

Στο χώρο των προϊόντων «VI», σε παγκόσμιο επίπεδο, πλην της Texaco, δραστηριοποιούνται και οι εταιρίες SHELL ADDITIVES, LUBRIZOL, ROEHM, ROHM & HAAS, ALLBRIGHT & WILSON και PARAMINS.

Στο χώρο των προϊόντων «DI», σε παγκόσμιο επίπεδο, πλην της Texaco και της Ethyl, δραστηριοποιούνται και οι εταιρίες LUBRIZOL, PARAMINS, ADIBIS, ORONITE, WITCO και SHELL ADDITIVES.

Τα προϊόντα των ανωτέρω εταιριών εισάγονται στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με στοιχεία που συγκέντρωσε η Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού:

- Στην αγορά των βελτιωτικών λιπαντικών («VI βελτιωτικών» και «πακέτων DI») δραστηριοποιούνται 10 τουλάχιστον επιχειρήσεις, και ο ανταγωνισμός μεταξύ τους είναι έντονος.
- Σε πανευρωπαϊκό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο οι επιχειρήσεις που κατέχουν τα υψηλότερα μερίδια αγοράς στα σχετικά προϊόντα (με φθίνουσα σειρά) είναι η LUBRIZOL, η PARAMINS και η ORONITE.
- Πολλές από τις δραστηριοποιούμενες στο χώρο επιχειρήσεις ανήκουν σε ομίλους πολυεθνικών εταιριών με μεγάλη οικονομική ισχύ, όπως η PARAMINS (θυγατρική της Exxon), η ORONITE (θυγατρική της Chevron) και η ADIBIS (θυγατρική της BP).

Τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των ανταγωνιστών τους, όσον αφορά τα σχετικά προϊόντα και τη δεδομένη γεωγραφική αγορά, υπολογίστηκε ότι, κατά προσέγγιση, έχουν ως ακολούθως:

- για τα βελτιωτικά «VI»: Texaco 30%, Shell 19%, Rohm 16%, Paramins 11%, Lubrizol 9%, Rohm & Haas 9%, Albright & Wilson 6%,
- για τα πακέτα «DI»: Lubrizol 25%, Shell 21%, Adibis 15%, Oronite 15%, Paramins 14%, Ethyl 4%, Texaco 3%.

Η δε αγορά παραμένει στάσιμη τα τελευταία χρόνια.

Με την εν λόγω συγκέντρωση επηρεάζεται η παγκόσμια αγορά καθώς η ETHYL εξαγοράζει το τμήμα βελτιωτικών λιπαντικών της TEXACO το οποίο διαθέτει εγκαταστάσεις στην Αμερική, το Βέλγιο, τη Βραζιλία και την Κορέα.

Η Ελλάδα κάνει εξ' ολοκλήρου εισαγωγή των βελτιωτικών "VI" και "DI" που διακινούνται στην αγορά της. Τα βελτιωτικά αυτά εισάγονται κατά 90% από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όσον αφορά τώρα την σχετική αγορά από πλευράς προϊόντων έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Τα βελτιωτικά "VI" και τα "πακέτα DI" παρά την στενή σχέση που παρουσιάζουν αποτελούν δύο ξεχωριστές αγορές.

Το παραπάνω συμπέρασμα συνάγεται από τα ακόλουθα:

1. Η αγορά βελτιωτικών λιπαντικών διαφέρει ως προς την αγορά λιπαντικών, δεδομένου ότι:
  - α) Ένα λιπαντικό, ανεξαρτήτως προορισμού (λιπαντικά για μηχανές και βιομηχανικά λιπαντικά), αποτελείται από 3 μέρη: το βασικό λάδι, το «πακέτο DI» (βελτιωτικό) και, προκειμένου για πολλαπλών θερμοκρασιών λιπαντικά, τα βελτιωτικά «VI». Το βασικό λάδι αντιπροσωπεύει ποσοστό άνω του 70 % του όγκου του λιπαντικού ως τελικό προϊόν.
  - β) Η χρήση των βελτιωτικών προσδίδει στα λιπαντικά ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά απόδοσης όπως η πρόληψη της φθοράς από τις τριβές και η διατήρηση της καθαρότητας των λιπαινόμενων μερών.
2. Υπάρχουν δύο βασικές κατηγορίες βελτιωτικών, τα «πακέτα DI» (πακέτα απορρυπαντικά/ αναστολής) και τα «VI βελτιωτικά» (βελτιωτικά του δείκτη βισκόζης). Σε ορισμένες μηχανές χρησιμοποιούνται τα «πακέτα DI» αλλά όχι και τα «VI βελτιωτικά» ενώ για τα λιπαντικά βιομηχανικής χρήσης καθώς και αυτά της αυτοκινητοβιομηχανίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν και οι δύο κατηγορίες.
3. Τα «VI βελτιωτικά» δεν υποκαθίστανται από τα «πακέτα DI» όσον αφορά τα χαρακτηριστικά ή την τελική τους χρήση. Για τις περισσότερες μηχανικές και βιομηχανικές εφαρμογές, τα «VI βελτιωτικά» χρησιμοποιούνται μαζί με τα «πακέτα DI».
4. Κάθε μία από τις δύο κατηγορίες βελτιωτικών προορίζεται για διαφορετική χρήση όταν αναμιγνύεται με το βασικό λιπαντικό. Για παράδειγμα, τα «πακέτα DI» αποτελούν μίγμα διαφόρων βελτιωτικών. Κάθε ένα από τα μίγματα αυτά επιτελεί συγκεκριμένες

λειτουργίες. Ένα βελτιωτικό μηχανής «πακέτο DI» αποτελείται συνήθως από απορρυπαντικά στοιχεία, διασταλτικά, και συστατικά κατά της φθοράς και της οξειδωσης. Τα «VI βελτιωτικά» αποτελούν βελτιωτικά απόδοσης τα οποία καθιστούν δυνατή την κατασκευή λιπαντικών πολλαπλών θερμοκρασιών. Επιδρούν επί του δείκτη βισκόζης του λιπαντικού με αποτέλεσμα να μειώνεται ο συντελεστής αραίωσης και να αυξάνεται η απόδοση του προϊόντος.

5. Οσον αφορά συγκεκριμένες χρήσεις, ένα «βελτιωτικό VI» θα μπορούσε σε ορισμένες περιπτώσεις να αντικαταστήσει ορισμένες λειτουργίες των «πακέτων DI» αλλά η πιθανότητα πλήρους υποκατάστασης του ενός από το άλλο προϊόν δεν φαίνεται να είναι δυνατή. Για το λόγο αυτό, οι αναμίκτες λιπαντικών χρησιμεύουν στην ανεύρεση του κατάλληλου συνδυασμού μεταξύ των δύο κατηγοριών - μία αυξημένη δόση μίας από τις κατηγορίες προκαλεί μείωση των χαρακτηριστικών της άλλης κατηγορίας. Τόσο τα «πακέτα DI» όσο και τα «VI βελτιωτικά» δοκιμάζονται συνήθως επί του βασικού λαδιού.
6. Υπάρχουν 5 βασικές κατηγορίες «VI βελτιωτικών». Ο βαθμός υποκατάστασης μεταξύ των «VI βελτιωτικών» είναι υψηλός, ιδιαίτερα όσον αφορά τη χρήση σε μηχανές, η οποία αποτελεί το 80% του συνόλου της αγοράς των «VI βελτιωτικών».
7. Κάθε πακέτο «DI» παράγεται με διαφοροποίηση των συστατικών του στοιχείων. Γιαυτό και δεν υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες.
8. Σχετικά με την τιμολόγηση, η παραγωγή των «πακέτων DI» στοιχίζει σημαντικά ακριβότερα από την παραγωγή των «VI βελτιωτικών».
9. Οσον αφορά τη ζήτηση, τα «VI βελτιωτικά» δεν αγοράζονται απαραίτητως από την ίδια πηγή με τα «πακέτα DI». Αριθμός προμηθευτών «DI» δεν προμηθεύουν αξιόλογες ποσότητες «VI» όπως η Ethyl ενώ αριθμός προμηθευτών «VI» δεν προμηθεύουν «πακέτα DI». Τα βελτιωτικά λιπαντικών αγοράζονται συχνά από διαφορετικούς προμηθευτές.

Σύμφωνα με στοιχεία της αγοράς, η ζήτηση για βελτιωτικά λιπαντικών έχει παραμείνει στάσιμη τα τελευταία χρόνια. Το γεγονός αυτό οφείλεται τόσο στην οικονομική ύφεση όσο και στην αυξημένη αποτελεσματικότητα των σύγχρονων κινητήρων, εξ' αιτίας της οποίας η κατανάλωση λιπαντικών - και ως εκ τούτου και η κατανάλωση βελτιωτικών λιπαντικών - είναι χαμηλότερη.

Οι κυριότεροι αγοραστές βελτιωτικών λιπαντικών είναι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον έντονα ανταγωνιστικό χώρο της παραγωγής και της εμπορίας λιπαντικών. Οι αγοραστές των βελτιωτικών λιπαντικών ανήκουν - σε μεγάλο ποσοστό - σε

πολυεθνικά σχήματα (όπως οι ESSO, MOBIL, CASTROL, AGIP, REPSOL, DEA, ELF, TOTAL, κ.αλ.) με δυνατότητες αναζήτησης προμηθειών σε_παγκόσμια βάση και ισχυρή διαπραγματευτική θέση δεδομένου ότι μεταξύ άλλων έχουν και τη δυνατότητα υπογραφής ενιαίων συμβολαίων προμήθειας για όλες τις επιχειρήσεις του ομίλου.

Η ζήτηση βελτιωτικών λιπαντικών στην Ελλάδα, καλύπτεται στο σύνολό της από εισαγωγές.

Για τα προϊόντα «VI» οι εισαγωγές γίνονται, κατά κύριο λόγο, από το Βέλγιο (Texaco, Shell), τη Γαλλία (Shell, Lubrizol, Rohm & Haas, Paramins), τη Γερμανία (Lubrizol, Roehm), το Ηνωμένο Βασίλειο (Lubrizol, Paramins) και τις ΗΠΑ (Shell).

Για τα προϊόντα «DI» οι εισαγωγές γίνονται, κατά κύριο λόγο, από το Βέλγιο (Texaco, Shell, Ethyl), τη Γαλλία (Shell, Oronite, Lubrizol, Paramins), το Ηνωμένο Βασίλειο (Lubrizol, Paramins, Adibis) και τις ΗΠΑ (Lubrizol, Shell, Oronite, Ethyl)

Παραγωγοί βελτιωτικών, ανά τον κόσμο, είναι 10 περίπου επιχειρήσεις, πολλές από τις οποίες ανήκουν σε ισχυρούς πολυεθνικούς ομίλους και ο ανταγωνισμός μεταξύ τους είναι έντονος. Οι κυριότεροι παραγωγοί βελτιωτικών στην Ευρώπη είναι οι εταιρίες LUBRIZOL, PARAMINS (θυγατρική της Exxon) και ORONITE (θυγατρική της Chevron).

Επομένως, η εξεταζόμενη συγκέντρωση δεν αναμένεται να επηρεάσει την προσφορά βελτιωτικών λιπαντικών στην ελληνική αγορά δεδομένου ότι η μεν Texaco μεταβιβάζει το τμήμα βελτιωτικών λιπαντικών της στην Ethyl και παύει πλέον να δραστηριοποιείται στον τομέα αυτό, η δε Ethyl μέχρι σήμερα δεν εισήγαγε «VI βελτιωτικά» στην ελληνική αγορά και δεν διαθέτει ισχυρή θέση στην ελληνική αγορά για τα «πακέτα DI».

Επίσης, δεν αναμένεται να επηρεάσει ούτε και την προσφορά λιπαντικών καθώς η Ethyl δεν θα αναμιχθεί στην αγορά λιπαντικών, (παρά μόνο στην ανάμιξη λιπαντικών που θα αναλαμβάνει υπό μορφή υπεργολαβιών) να διαθέτει λιπαντικά που θα φέρουν τα σχετικά εμπορικά σήματά της.

Σύμφωνα με στοιχεία που παρείχαν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ο ανταγωνισμός μεταξύ των παραγωγών των «VI βελτιωτικών» και των «πακέτων DI» για να επιτευχθούν οι συνθέσεις που απαιτεί ο κάθε προμηθευτής λιπαντικών είναι ιδιαίτερα έντονος. Τα «πακέτα DI» συνήθως παράγονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές των κυριότερων παραγωγών λιπαντικών (π.χ. Shell, Mobil, Castrol). Οι προμηθευτές λιπαντικών προσθέτουν τα «πακέτα DI» (και τα «VI βελτιωτικά» αν είναι απαραίτητο) επί του βασικού λαδιού. Πριν το τελικό προϊόν διατεθεί στην αγορά από τους προμηθευτές λιπαντικών, θα πρέπει να υποστεί σειρά δοκιμασιών για να εξακριβωθεί αν ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές που θέτουν οι κυριότεροι παραγωγοί λιπαντικών. Οι κυριότεροι προμηθευτές λιπαντικών στην Ευρώπη

χρησιμοποιούν συνήθως δύο με τρεις προμηθευτές «πακέτων DI» και έναν με δύο προμηθευτές «VI βελτιωτικών».

Από τα ανωτέρω δεν προκύπτει ενίσχυση προϋπάρχουσας δεσπόζουσας θέσης της εξαγοράζουσας εταιρίας, ως αποτέλεσμα της συγκέντρωσης, στις σχετικές αγορές, όπως αυτές οριοθετήθηκαν ανωτέρω και ως εκ τούτου κρίνεται ότι η γνωστοποιούμενη συγκέντρωση δεν οδηγεί σε περιορισμό του ανταγωνισμού στην Εθνική αγορά.

VI. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, τόσο η Σύμβαση Αγοραπωλησίας της 22ας Σεπτεμβρίου 1995, όσο και το σχέδιο της παρεπόμενης σύμβασης για την ανάπτυξη και εφοδιασμό βελτιωτικών λιπαντικών περιέχουν δευτερεύοντες περιορισμούς, οι οποίοι συμφωνούνται μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών μιας συγκέντρωσης και περιορίζουν την ελευθερία δράσης τους στην αγορά. Ειδικότερα:

- (α) Στο τμήμα 4(1)(d) της Σύμβασης Αγοραπωλησίας του τμήματος βελτιωτικών λιπαντικών στην Ethyl από την Texaco, περιέχεται ρήτρα μη ανταγωνισμού που επιβάλλεται στον πωλητή (Texaco) για περίοδο 5 ετών, και
- (β) Στο άρθρο 2.1 παρεπόμενης Συμφωνίας μεταξύ των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων για «Ανάπτυξη και Προμήθεια Βελτιωτικών Λιπαντικών» προβλέπεται ότι ο αγοραστής θα προμηθεύει τον πωλητή για περίοδο 5 ετών σε ανταγωνιστικές τιμές, το 70% των αναγκών του σε «πακέτα DI» και το 90% των αναγκών του σε προϊόντα «VI» στο μέτρο που τα προϊόντα αυτά παρείχοντο προηγουμένως από την Texaco Additives.

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με τον έλεγχο της συγκέντρωσης επιχειρήσεων, η εφαρμογή αυτού δεν αποκλείεται όταν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις αποδέχονται ορισμένους περιορισμούς οι οποίοι συνδέονται άμεσα κι είναι αναγκαίοι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης.

Οι εν λόγω περιορισμοί πρέπει να είναι «αναγκαίοι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης» πράγμα που σημαίνει ότι, εάν δεν υπήρχαν, η συγκέντρωση δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί ή θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο υπό περισσότερο αβέβαιες συνθήκες, με σημαντικά υψηλότερο κόστος, σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και με σημαντικά λιγότερες πιθανότητες επιτυχίας.

Όσον αφορά τη ρήτρα μη ανταγωνισμού θα πρέπει να σημειωθεί ότι κρίθηκε απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλισθεί η αξία της μεταβιβαζόμενης δραστηριότητας. Η περίοδος πέντε ετών θεωρήθηκε λογική, δεδομένου ότι η συναλλαγή περιλαμβάνει τη μεταβίβαση πελατών και δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας συμπεριλαμβανομένης και της σχετικής τεχνογνωσίας, των δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας και εμπορικών σημάτων. Συναφή με την

παραπάνω ρήτρα και για τους ίδιους λόγους, αποτελεί και η υποχρέωση από μέρους του πωλητή να μην προχωρήσει σε πώληση ή μεταβίβαση σε τρίτα μέρη τεχνολογίας σχετικής με τα βελτιωτικά λιπαντικών. Ο περιορισμός αυτός έχει εφαρμογή σε κάθε είδους τεχνολογία που μπορεί να αναπτύξει η Texaco εντός της επόμενης πενταετίας από την πώληση της σχετικής δραστηριότητας εκτός αν ο αγοραστής δεν ασκήσει το δικαίωμά του για να αποκτήσει την σχετική τεχνογνωσία.

Όσον αφορά τη συμφωνία αγοράς και εφοδιασμού θα πρέπει να σημειωθεί ότι κρίθηκε απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλισθεί η πλήρης αξία της μεταβίβασης του ενεργητικού και να εξασφαλισθούν επίσης, για την μεν Ethyl, εναλλακτικές διέξοδοι, για τη δε Texaco, εναλλακτικές πηγές σε ανταγωνιστικές τιμές, εντός ικανοποιητικού και για τα δύο μέρη διαστήματος χρόνου. Κατόπιν παρέλευσης της 5ετίας η Texaco θα είναι ελεύθερη να προμηθεύεται τα σχετικά προϊόντα από οποιαδήποτε πηγή.

Λόγω του ότι η εκχώρηση του τμήματος βελτιωτικών λιπαντικών της Texaco στην Ethyl περιλαμβάνει και τη διάσπαση των παραδοσιακών δεσμών εσωτερικών προμηθειών και εφοδιασμού της πρώτης, είναι αναγκαίο να διατηρούνται τουλάχιστον για μία μεταβατική περίοδο, παρόμοιοι δεσμοί μεταξύ πωλητή και αγοραστή. Τέτοιου είδους συμφωνίες είναι συνήθως αποδεκτές είτε αποβαίνουν σε όφελος του πωλητή είτε του αγοραστή. Επίσης, σκοπός των δεσμεύσεων αυτών είναι και η εξασφάλιση της συνέχειας των δικτύων διάθεσης του ενός ή του άλλου συμβαλλομένου μέρους, όπως αυτά ήσαν προγενέστερα εγγυημένα λόγω του ότι ανήκαν σε μία και την αυτή οικονομική μονάδα. Για τον ίδιο λόγο είναι αποδεκτές και δεσμεύσεις αγοράς συγκεκριμένων ποσοτήτων, συνοδευόμενες και από μια ρήτρα διακυμάνσεων.

Οι ανωτέρω περιορισμοί κρίνεται ότι είναι αναγκαίοι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης και ότι, εάν δεν υπήρχαν, η συγκέντρωση θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο υπό περισσότερο αβέβαιες συνθήκες, με σημαντικά υψηλότερο κόστος, σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και με σημαντικά λιγότερες πιθανότητες επιτυχίας. Επιπλέον κρίνεται ότι οι ανωτέρω περιορισμοί δεν οδηγούν σε περιορισμό του υπάρχοντος ή του δυνητικού ανταγωνισμού στην σχετική αγορά.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

εγκρίνει τη συγκέντρωση μεταξύ των εταιριών ETHYL CORPORATION και TEXACO INC. η οποία συμφωνήθηκε με τις από 22.9.1995 συμβάσεις και γνωστοποιήθηκε από τις συμμετέχουσες στην συγκέντρωση επιχειρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/1977 στην Επιτροπή Ανταγωνισμού στις 6.10.1995.

Η απόφαση εκδόθηκε την 22 Δεκεμβρίου 1995.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Οι Εισηγητές

Καθηγητής Ι. Γ. Σχινάς

Καθηγητής Ι. Κατσουλάκος

Ο Γραμματέας

Απόστολος Ντάφλος